

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Oulujoki-Opisto

Oulujoki-Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tavoitteena on varmistaa, että kansalaisopisto toimii yhdenvertaisesti ja turvallisesti kaikkia opiskelijoita, henkilöstöä ja sidosryhmiä kohtaa. Tavoitteena on ehkäistä syrjintää, häirintää ja epäasiallista kohtelua sekä edistää tasa-arvoisen osallistumisen mahdollisuutta ja moninaisuutta osana jokapäiväistä toimintaa.

Oulujoki-Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma pohjautuu yhdenvertaisuuslakiin (1325/2014) lakiin miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta (609/1986) työturvallisuuslakiin (738/2002) Muhoksen kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan sekä Utajärven kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaan.

Tasa-arvolaki edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa, ehkäisee sukupuoleen perustuvaa syrjintää ja vahvistaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Laki takaa yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen ja urakehitykseen, ja vuodesta 2005 lähtien osa oppilaitoksista on ollut velvoitettu laatimaan tasa-arvosuunnitelman. Syrjinnän perusteita ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu.

Yhdenvertaisuuslaki turvaa tasapuolisen kohtelun ja kieltää syrjinnän mm. iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, vammaisuuden ja seksuaalisen suuntautumisen perusteella. Lait täydentävät toisiaan.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tulee sisältää:

- Kuvaus oppilaitoksen nykyisestä tasa-arvotilanteesta
- Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi
- Kuvaus toimenpiteiden toteutumisen ja tilanteen kehittymisen arvioinnista.

Oulujoki-Opisto toteutti ajalla 19.12.2024-15.1.2025 nykytilaselvityksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta Oulujoki-Opistolla kyselymuotoisena. Toinen kysely oli suunnattu opiskelijoille ja toinen henkilökunnalle.

Oulujoki-Opiston tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa ja sen toteutumista tarkastellaan vuosittain henkilökunnan kanssa ja suunnitelmaa päivitetään nousseiden huomioiden ja tarpeen mukaisesti, kuitenkin viimeistään vuonna 2029.

Nykytilaselvitys: Opiskelijat

Oulujoki-Opiston opiskelijoille suunnattuun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyyn saatiin määräajassa 100 vastausta. Kyselyvastauksista nousi esiin seuraavia teemoja ja huomioita:

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus:

- 95 % opiskelijoista kokee opiston edistävän tasa-arvoa. Kurssille pääsee ilmoittautumisjärjestyksessä sukupuolesta ja iästä riippumatta. 1 % oli kokenut syrjintää opiskellessaan Oulujoki-Opistolla.

Positiivinen oppimisympäristö:

- Vuorovaikutus opettajien ja opiskelijoiden välillä on avointa ja arvostavaa, mikä luo hyvän oppimisilmapiirin.

Esteettömyyden haasteet:

- Hissien puute ja ahtaat tilat koetaan esteellisiksi. Esteettömien tilojen lisääminen oli vastauksissa keskeinen kehitysehdotus.

Useimmin ehdotettuja parannuksia Oulujoki-Opiston toimintaan puolestaan olivat:

- Esteettömyyden parantaminen: hissit/esteettömät kulkureitit, automaattiset ovet, tilojen suunnittelu yhdessä liikunta- ja näkörajoitteisten kanssa.
- Kurssitarjonnan monipuolistaminen: lisää kohdennettuja ryhmiä ja erityisen tarpeen integrointi olemassa oleviin ryhmiin.
- Lisää etä- ja hybridimahdollisuuksia: Etäkurssit koettiin toimiviksi ja esteettömyyttä lisääviksi.
- Taloudelliset tukitoimet: opintosetelit/alennukset vähävaraisille.
- Monipuolisempi viestintä: Opinto-ohjelman julkaiseminen myös painettuna
- Kurssitarjonnan aikataulujen kehittäminen: ryhmiä myös vuorotyöläisille ja työssäkäyville 60+ -ikäryhmille.

Nykytilaselvitys: Henkilökunta

Oulujoki-Opiston henkilökunnalle suunnattuun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskyselyyn saatiin määräajassa 12 vastausta. Henkilöstön kyselyvastauksista nousi esiin seuraavia teemoja, kehityskohtia ja -ehdotuksia:

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus:

- Lähes kaikki vastaajat kokevat, että Oulujoki-Opisto edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta jo nykyisessä toiminnassaan. Perusteluina mainitaan mm. avoin kurssitarjonta, monipuoliset kurssit eri ikäryhmille ja taustoille, sekä etäopiskelumahdollisuudet.

Vuorovaikutus:

- Opettajien ja opiskelijoiden välinen vuorovaikutus koetaan pääosin avoimeksi ja arvostavaksi. Yksittäisissä vastauksissa todetaan, että joissain harvoissa tapauksissa näin ei aina kuitenkaan aina ole.

Esteettömyys:

- Moni kokee, että esteettömyys ei aina toteudu. Parannusehdotuksina mainitaan inva-hissi, sähköisestetty ovenavausmekanismi, tilojen suunnittelu esteettömiksi.

Syrjintä:

- Valtaosa henkilöstöstä ei ole kokenut syrjintää. Mahdollisina riskitekijöinä mainitaan kieli, kulttuuri, vammaisuus, ikä ja sukupuoli. Toimintamallit, jotka ovat jo henkilöstön tiedossa ja käytössä ovat mm. puheeksi ottaminen opettajalle, yhteys opiston toimistoon, tarvittaessa rehtoriin.

Parannusehdotukset:

- Lisää kursseja vähemmistöryhmille (esim. maahanmuuttajat, liikuntarajoitteiset, kehitysvammaiset).
- Esteettömyyden parantaminen.
- Kurssitarjonnan monipuolistaminen ja tiedottaminen (esim. paikallislehti).
- Selkeä toimintapolku syrjintätilanteisiin.
- Edullisemmat kurssit vähävaraisille.

Nykytilaselvitys: Tilastot

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön nykytila käy ilmi myös Oulujoki-Opiston tilastoaineistojen kautta. Oulujoki-Opistolla opiskelee vuosittain noin 1 000 - 1 300 opiskelijaa. Työntekijöitä on vuosittain noin 35-45 henkilöä.

Sukupuolten jakauma

Vuonna 2025 Oulujoki-Opiston opiskelijoista on ollut 76 % naisia ja 26 % miehiä. Opiston henkilökunnasta vuonna 2025 oli naisia 65 % ja miehiä 35 %. Sukupuolten osalta tilastointi sallii tällä hetkellä kaksi sukupuolta.

Erityisryhmät

Erityisryhmiin kuuluvia vuonna 2025 on Oulujoki-Opistolla opiskellut 31 henkilöä (brutto) ja erityisryhmille suunnattuja kursseja on toteutunut 4 kpl.

Taloudellinen saavutettavuus

Opintoseteliavustusta on myönnetty lukuvuoden 2024-2025 aikana 160 henkilölle. Sisaralennusta on myönnetty lukuvuoden 2024-2025 aikana 12 henkilölle.

Muut kieliryhmät ja kansalaisuudet

Muun kuin suomen kielisiä opiskelijoista vuonna 2025 on ollut 9 henkilöä.

Toimintasuunnitelma

Kohde	Toimenpide
Esteettömyys	Opetustilojen fyysisestä esteettömyydestä vastaa Muhoksen ja Utajärven kuntien tekniset palvelut. Tiloissa toteutetaan määräajoin esteettömyyskävelyitä ja tiloja parannetaan mahdollisuuksien mukaan, mihin vaikuttaa mm. tilan ikä.
Sukupuolten tasa-arvo	Oulujoki-Opiston opiskelijoista kolme neljäsosaa on tyttöjä ja naisia. Kurssitarjontaa ja viestintää pyritään kehittämään niin, että myös pojat ja miehet löytävät opiston tarjonnan entistä paremmin. Oppilastietojärjestelmän ylläpitäjälle esitetään toive myös muun sukupuolisten tilastoinnista.
Erityisryhmät	Suunnitellaan ja toteutetaan kattavampaa kurssitarjontaa, toimivampia tiloja ja välineitä erityisryhmille. Erityisryhmien moninaisuus, tarpeet ja toiveet huomioidaan käymällä aktiivista keskustelua sidosryhmien kanssa.
Viestintä	Viestintä toteutetaan monikanavaisesti ja kohderyhmä huomioiden. Viestintää linjaa kielellinen ja visuaalinen saavutettavuus. Henkilökunta saa viestintäkoulutusta.
Ilmoittautuminen ja opiskelu	Oulujoki-Opiston kursseille voi jatkossakin ilmoittautua monikanavaisesti netissä, puhelimitse tai tulemalla toimistolle. Yhteydenotto opiston toimistoon toimii niin ikään sähköisesti, sosiaalisen median kautta, puhelimitse ja toimistolla. Opiskelua voidaan tarpeen mukaan yksilöllistää ja mukauttaa opettajan kanssa yhdessä suunnitellen.
Arviointi	Kiinnitetään huomiota arvioinnin tasapuolisuuteen ja siihen ettei opiskelijan henkilökohtaiset ominaisuudet vaikuta siihen. Henkilökunta saa arviointiin koulutusta tarpeen mukaan.

Toimintasuunnitelma

Kohde	Toimenpide
Osallisuus	Oulujoki-Opisto osallistaa opiskelijoitaan ja henkilökuntaa mm. opettajakokouksien, neuvottelukunnan kokouksien, palaute- ja kurssitoivekyselyiden sekä tapahtumien muodossa. Vuonna 2026 selvitetään opiskelijaraadin perustamista.
Taloudellinen saavutettavuus	Oulujoki-Opiston kurssit pyritään pitämään kohtuuhintaisina. Opiskelua tuetaan mm. opintosetelin, OjO-setelin, vapaaoppilaspaikkojen ja sisaralennuksen muodossa.
Tilojen turvallisuus	Tilojen turvallisuutta pidetään yllä työturvallisuusselvitysten ja työpaikkaselvitysten avulla. Opetustiloihin toteutetaan 'Turvallisen tilan säännöt' -huoneentaulu sekä tietotaulu hätä- ja häirintätilanteiden varalle tilakohtaisesti.
Moninaisuus ja monikulttuurisuus	Moninaisuus huomioidaan Oulujoki-Opiston viestinnässä entistä laajemmin. Kurssveja suunnitellaan kulttuurinen moninaisuus huomioiden ja eri kielisten kurssien tarjontaa laajennetaan kysynnän mukaan. Oulujoki-Opiston toimisto palvelee myös englanniksi.
Rekrytointi	Rekrytoinnit toteutetaan yhdenvertaisesti kaikkia hakijoita kohtaan. Hakuilmoituksen selkeyteen ja saavutettavuuteen kiinnitetään huomiota mm. määrittelemällä hakukriteerit mahdollisimman hyvin. Haastattelutilanteet toteutetaan tasa-arvoisesti hakijoita kohtaan.
Selkeät toimintaohjeet	Oulujoki-Opiston henkilökunta saa koulutusta ja tietoa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön edellyttämistä aiheista. Toimintaohjeet syrjintä-, häirintä- ja kiusaamistilanteiden varalta ovat kaikkien työntekijöiden tiedossa ja ne kuuluvat osaksi uuden työntekijän perehdytystä.

Turvallisen tilan periaatteet

Oulujoki-Opiston opetustiloissa ja -tilanteissa

Yhteinen vastuu

Turvallinen tila syntyy yhdessä. Jos havaitset häirintää tai syrjintää, ilmoita siitä opettajalle tai opiston henkilökunnalle.

Turvallinen ilmapiiri

Opetustilassa ei sallita loukkaavaa kielenkäyttöä, vihapuhetta tai epäasiallista käytöstä.

Kuuntele ja keskustele

Anna tilaa erilaisille mielipiteille. Puhu asiallisesti ja kuuntele toisia.

Kunnioita toisten rajoja

Kunnioita toisten fyysisiä ja henkisiä rajoja ja pidä huoli myös omista rajoistasi.

Erilaisuus on rikkaus

Jokainen saa olla oma itsensä toista kunnioittaen. Ei syrjintää, ei kiusaamista, ei häirintää. Kaikki ovat tervetulleita riippumatta iästä, sukupuolesta, kielestä, kulttuurista tai muista henkilökohtaisista ominaisuuksista.